ŞEYTAN BUNUN NERESİNDE?

TÜRKÇENİN ARGO HAZİNESİ

ALP PAKSOY

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

/ otukennesriyat

YAYIN NU: 2050
KÜLTÜR SERİSİ: 1113

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-633-5

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
Istiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Kapak Görseli: Jan Matejko'nun 1862'de "Staczyk (Tam Hâliyle: Staczyk w czasie balu na dworze królowej Bony wobec straconego Smoleska)" ismiyle resmettiği tablo.

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Çelebi Şenel

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: Çınar Matbaacılık ve Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han Nu: 34 K: 5
Bağcılar-İstanbul
Tel: (0212) 628 96 00
Sertifika Nu: 45103

İstanbul- 2023

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Alp Paksoy: İstanbul'un, eski adıyla Hebdomon, günümüzdeyse Bakırköy olarak anılan ilçesinde dünyaya geldim. İlkokulu İstanbul'da, üniversiteye kadar geri kalan okullarıysa Akdeniz'in enteresan illerinden biri olan Mersin'de okudum. Lise çağlarında başlayan Türkçe aşkı, üniversitemi de şekillendirdi ve Eskişehir Anadolu Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü birincilikle tamamladım demek isterdim ama kaçıncı bitirdiğimi hatırlayamıyorum. Mezun olduktan sonra çeşitli kurumlarda Türkçe, edebiyat öğretmenliği yaptım. Üniversite yıllarından itibaren hayalim olan kitap çalışmaları nedeniyle öğretmenliğe ara verdim ya da tamamen bıraktım… Şu an bunu kestirmek pek mümkün değil.

İÇİNDEKİLER

KULLANMA KILAVUZU 13
ARGO 15
Argonun Tanımı ve Niteliği 15
Argo Kelimesinin Etimolojisi 19
Argo Neden Var ve Nasıl Ortaya Çıkar? 21
Her Argo Söz Küfür müdür? 23
Argo ve Jargon Birbirinden Farklı mıdır? 24
Diğer Dillerde Argoya Verilen Adlar 24
Argo ve Edebiyat 25
Önemli Argo Çalışmaları 33

SÖZLÜK

Para ile İlgili Argo Sözler 39
Cinsî Münasebetler ile İlgili Argo Sözler 44
Eş Cinsellik ile İlgili Argo Sözler 56
Uzuvlar ile İlgili Argo Sözler 61
Yiyecek ve İçecekler ile İlgili Argo Sözler 68
Uyuşturucular ile İlgili Argo Sözler 73
Kolluk Kuvvetleri, Kamu Görevlileri, Suç ve Siyaset ile İlgili Argo Sözler 84
İnsanoğlunun Karakter Özellikleri ile İlgili Argo Sözler 95
İnsanoğlunun Dış Görünüşü ile İlgili Argo Sözler 102
Oyunlar ve Spor ile İlgili Argo Sözler 108
Alışveriş ile İlgili Argo Sözler 115
Alaycılık, Alay Etmek ile İlgili Argo Sözler 120
Duygular ve Hisler ile İlgili Argo Sözler 125
Yalan ve Yalancılık ile İlgili Argo Sözler 129

Hile, Kandırma, Aldatma ve Aldanma ile İlgili Argo Sözler...133
Kavga, Dayak, Dövmek ile İlgili Argo Sözler.....138
Aile, Arkadaşlık ve İlişkiler ile İlgili Argo Sözler 142
Kaçma, Gitme, Gelme, Ortadan Kaybolma, Gizleme,
Gizlenme, Uzaklaşma ile İlgili Argo Sözler.....148
Kadın Argosu.....152
Öğrenci Argosu 199
Kişi Adları ve Özel İsimlerde Argolaşma 206
Bitki Adlarından Kurulmuş Argo Sözler.....216
Hayvan Adlarından Kurulmuş Argo Sözler 228
Doğa Unsurlarından Oluşmuş Argo Sözler.....234
Lugat-ı Garîbe.....238
Lugat-ı Garîbe'nin Söz Varlığı 240

KAYNAKÇA 261

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu babası, ölümsüz banisi, bengi halaskârı, Türk ordularının ebedî başbuğu Mareşal Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e saygı ve minnetle…

KULLANMA KILAVUZU

Konuşulduğu bölgeye veya topluluğa göre birbirinden ayrılan argo çeşitleri vardır: Hapishane argosu, öğrenci argosu, kumarbaz argosu, hırsız argosu vb. Buna göre, aynı sözcük, çeşitli argolarda var olabileceği gibi farklı anlamlarda da kullanılabilir.

Örneğin "dede" sözü, öğrenci argosunda "sınıfın en yaşlı öğrencisi" anlamına gelirken, içki ile ilgili argo sözlerde "yaşlı sarhoş" manasındadır. Bu kitapta da bu yargı geçerli sayıldığı için aynı kelimelere, farklı kategorilerde, farklı anlamlarla rastlayabilirsiniz.

Ayrıca burada yer alan argo sözler; ilginç, tuhaf, yaratıcı ve nüktedan ifadeler arasından seçilerek sizlere sunulmuştur. O yüzden klasik ve her yerde duyulabilecek argo sözlere burada rastlayamayacaksınız.

Yerinde kullanılmayan her söz, can sıkar. Argo da öyle… Argoyu her daim yeri geldiğinde yakışıklı ve fiyakalı bir şekilde kullanmanız dileğiyle…

ARGO

Argonun Tanımı ve Niteliği

Dillerin zenginliği veya gücü, oldukça uzun bir süredir tartışılır. Bu konu hakkında, neredeyse her dil bilimci gerek birbiriyle çatışan gerek ortak paydada buluşan kanaat ve fikirlerini ortaya koymuştur. Zenginlik ve güç, son derece ihtilaflı bir konu olsa da üzerinde mutabık olunan bir hakikat var ki bu da dillerin son derece karmaşık bir yapıda olduğudur. Elbette ki bu karmaşa, bazı zamanlarda, aklın ve mantığın sınırlarını zorlamaktan da geri durmamaktadır.

İnsanı insan yapan değerlerin en başında dil gelir. Bizi biz yapan en değerli varlığımız, en büyük hazinemiz ise Türkçedir. Tabii Türkçe deyince akla çoğu zaman, konuştuğumuz dil olan Türkiye Türkçesi gelmektedir lakin Türkçe, çok daha geniş bir kavramdır. Azerbaycan Türkçesi, Kazakistan Türkçesi vb. ya da tarihî dillerden Karahanlı Türkçesi, Köktürkçe vb. ile Anadolu ağızları, argo, standart dil, konuşma dili gibi varyantlar Türkçenin genel kavramı içerisindedir.[1]

Bir dili, toplum olarak konuşan ve yazanların hep birlikte uydukları belirli ölçü ve kurallara bağlı ortak dile,

[1] Daha fazla bilgi için bk. Eker, Süer (2019), *Çağdaş Türk Dili*, Ankara: Grafiker Yayınları, s. 37.

SÖZLÜK

PARA İLE İLGİLİ ARGO SÖZLER

AÇLIKTAN GÖTÜ ÖRÜMCEK BAĞLAMAK: Uzun süreden beri yoksulluk çekmek, züğürt olmak.

ALAMAN: **(I)** Kâğıt 10 lira.
(II) Alman markı.

ALLAH KERİM YERİ: Parasız gecelenen yer, sabahçı kahvesi.

ALYON: Çok zengin kimse, kalantor, para babası.

APOP: Para.

ARPA: **(I)** Bozuk Para.
(II) Para.

ASKER: **(I)** Para.
(II) Lira.
(III) Ellilik, yüzlük herhangi bir birim.
(IV) İran para birimi.

ASKICI: Borcunu ödemeyen kimse.

BALYA: **(I)** Para.
(II) Para destesi.

BARBUNYA: Rengi barbunya balığını anımsatan çeşitli kâğıt paraları nitelemek için kullanılmıştır: 10, 1000, 20.000 liralık banknot.

BARO: ***(Eğlence yeri, fahişe vb. için)*** Müşteri, paralı müşteri.

CİNSÎ MÜNASEBETLER İLE İLGİLİ ARGO SÖZLER

ABLA: Genelevde çalışan yaşça büyük olan fahişe.

ADİDAS: AIDS hastalığı.

AGANİGİ: Sevişme.

AĞIR İŞÇİ: Fahişe.

AĞZINI PAÇA ETMEK: *(Birisinin)* Cinsel duygularını uyandırmak

AHTU: Cinsel ilişki.

AKLI GÖTÜNDE/ AKLI SİKİNDE: Cinsel duygulara duyduğu ilgiden dolayı başka konularda dalgın kimse.

ALFONS: Pezevenk.

ALNI YERE GELMEK: Domalmak.

AM AĞACINDAN DÜŞMEK: Cinsel alanda ilk deneyimini kazanmak.

AM BUDALASI: Kadın düşkünlüğü yüzünden başka şeylere ilgisi az olan erkek.

AM PAZARI: Genelevlerin bulunduğu sokak, mahalle.

ARMATÖR: Bir fahişenin sırtından geçinen kimse.

ARŞİV KARIŞTIRMAK: *(Birisinin)* Cinsel organlarını ellemek, okşamak.

"Elin kapusunda kul kardaş olan
Burnu sümüklü hem gözü yaş olan
Bayramdan bayrama bir tıraş olan
Berber dükkânında oğlan beğenmez

Dağlarda bayırda gezen bir yörük
Kimi tımarlı sipahi kimi serbölük
Bir elife dili dönmeyen hödük
Şehristana gelir ezan beğenmez

Kazak Abdal söyler bu türlü sözü
Yoğurt ayran ile hallolmuş özü
Köyden şehre gelse bir Türkün kızı
İnci yakut ister mercan beğenmez."

EŞ CİNSELLİK İLE İLGİLİ ARGO SÖZLER

ABLA:	*(Lezbiyenlerde)* Eş, daha yaşlı olan eş, sevişmede etkin olan kadın.
ABLACI:	Eş cinsel kadın, lezbiyen.
AHTAPOT:	Pasif erkek eş cinsellerle para karşılığı ilişkiye giren aktif eş cinsel erkek fahişe.
AMBARCI:	Aktif eş cinsel erkek.
ANASINDAN ÇOK YEMEK:	Müptezel pasif eş cinsel erkek.
ASSOLİST:	Pasif eş cinsel erkek.
BİLEZİK:	Pasif eş cinsel erkek.
BORU CİNAYETİ:	*(Erkek için)* Aktif olarak anal ilişkide bulunma.
BÖCEK:	Aktif eş cinsel erkek.
BURSALI:	Pasif eş cinsel erkek.
BÜLBÜL:	*(Aktif eş cinsel erkek için)* Sevilen kişi.
CAMCAMA:	Kadınlar arası eş cinsel ilişki.
CİCİ:	Pasif eş cinsel erkek.
CİCİ EVİ:	Eş cinsellerin, travestilerin ve transseksüellerin çalıştığı genelev.
ÇANAK ANTEN:	Eş cinsel erkek.
DAMAT:	Aktif eş cinsel erkek.

UZUVLAR İLE İLGİLİ ARGO SÖZLER

AĞZI AŞAĞI: Dişilik organı.
AK DELİĞİ: Dişilik organı.
ALET: Erkeklik organı.
ALET EDEVAT: Erkeklik organı.
ALT TAKIMLAR: Erkeklik organı.
AMBAR: Dişilik organı.
AMİGO: Erkeklik organı.
AMİP: Erkeklik organı.
AMPUL: Meme.
ANA VATAN KAN AĞLIYOR: Regl.
ANAHTAR: Erkeklik organı.
ARKA KAPI: Anüs, makat.
AT GÖZÜ: Dişilik organı.
ÂTIF BABA: Erkeklik organı.
AYVA: Meme.
BABA: Erkeklik organı.
BABAFİNGO: Erkeklik organı.
BABASININ MİRASI: Erkeklik organı.
BABATORİK: Erkeklik organı.
BADEM: Klitoris.
BAGAJ: Kalça.
BAĞIRSAK ÇIKINTISI: Erkeklik organı.
BAL ÇANAĞI: Dişilik organı.
BAL KUTUSU: Dişilik organı.
BALIK: Erkeklik organı.
BALKON: Meme.